

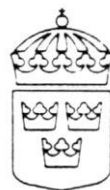
Motion till riksdagen

1989/90:Jo86

av Bo Holmberg m.fl. (s)

med anledning av prop. 1989/90:146

Livsmedelspolitiken

Mot.
1989/90
Jo86-95

Det av regeringen nu framlagda förslaget om en ny livsmedelspolitik innehåller många positiva inslag ur regionalpolitisk synpunkt.

Vi menar dock att ändringar eller justeringar bör övervägas i en del fall.

Prisstödet

Den föreslagna konstruktionen av prisstödet med årliga justeringar så att lönsamheten inte urholkas är bra.

Förutsättningen är dock att utgångsnivån tillrättaläggs. Riksdagsbeslutet 1989, där tvåprissystemet avskaffades, innebar en utfästelse till "mindre mjölkproducenter och mjölkproducenter i norra Sverige" att eventuella negativa effekter av tvåprissystemets avskaffande skulle begränsas. Sådana negativa effekter kan nu klart avläsas i de sjunkande avräkningspriserna för mjölken. Stödbeloppet bör därför både inflationsjusteras enligt propositionen och dessutom kompensera producenterna i enlighet med riksdagsbeslutet.

Lönsamheten i skogslänen är för närvarande för låg. Det är huvudorsaken till att jordbruksföretag – och då framför allt mjölkproducerande företag – avvecklar sin rörelse. Denna utveckling har pågått under hela 1980-talet. Ersättningen till producenterna bör därför justeras till en nivå som gör det möjligt att driva ett rationellt skött företag med acceptabel lönsamhet. Lönsamheten är den kalkylmetod som måste ligga till grund för stödsystemet nu när vi lämnat kopplingen till produktionskostnaderna i mellersta Sverige.

Den i propositionen föreslagna uppräknings av prisstödet med 6 % motsvarar endast med knapphet det senaste årets kostnadsutveckling, och man bör därför noga följa utvecklingen så att det inte uppstår några negativa effekter.

Rationaliseringsstöd – glesbygdssöd

Vi hälsar med tillfredsställelse förslaget om utökning av det generella glesbygdssstödet.

Det treåriga åtgärdsprogram för jordbruket i norra Sverige som infördes år 1987 är nu slutfört. Men därmed försvinner också möjligheten att stödja investeringar i kombinationsföretag i de delar av länen som inte ingår i glesbygdssstödområdet.

I avvaktan på utredningen bör de 100 milj. kr. som propositionen föreslår till kombinationsföretag inom jordbruket kunna användas i glesbygd inom det område som nuvarande Norrlandsstöd utgör. De 100 miljonerna bör handläggas av lantbruksnämnderna i respektive län.

Ett resultat av översynen skulle kunna bli att rationaliseringsstödet läggs samman med glesbygdssöd och då kommer att innefatta hela länen.

Startstöd till jordbrukare

I propositionen föreslås ett räntebidrag maximerat till 5 % under fem år.

Vi delar uppfattningen att räntestöd är en bra konstruktion för att stimulera nyetablering och generationsväxling. Räntestödet bör utformas i likhet med stödet till bostäder och hyresfastigheter, dvs. med en bestämd ingångsränta, t. ex. 6 %, som därefter stegvis trappas upp till marknadsränta. Tiden för upptrappningen måste vara så tilltagen att företaget får skälig tid för att bygga upp produktionen till full styrka innan räntestödet är avvecklat.

Ändring i jordskötsellagen – avskaffande av tillståndsplikten för att få ta jordbruksmark ur produktion

I propositionen föreslås att kravet på tillstånd för att få ta jordbruksmark ur produktion skall slopas och ersättas med en anmälningskyldighet 8 månader innan marken tas ur produktion.

Det är dock oklart vilken möjlighet myndigheten har att agera om nedläggningen bedöms olämplig ur kultur- eller miljöpolitisk synpunkt.

Att ta jordbruksmark ur produktion kan få ekonomiska eller regionalpolitiska konsekvenser i de fall marken är utarrenderad.

Om nedläggning av åkermark bedöms vara olämplig av regionalpolitiska skäl bör myndigheten meddelas möjlighet att vägra tillstånd.

Stöd till skuldsatta jordbrukare

I propositionen föreslås att stöd under en övergångstid skall kunna utgå till företagare som får ekonomiska problem till följd av den föreslagna avregleringen.

Det kan dock bli svårt att avgöra om dessa svårigheter är föranledda av avregleringen eller har andra orsaker. Därför bör den statliga hjälp som ges i form av företagsanalys och rådgivning till högt skuldsatta lantbrukare med ekonomiska problem inkludera samtliga jordbruksföretag som är i denna situation och som efterfrågar rådgivningen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet att följa utvecklingen i syfte att begränsa de negativa effekterna av tvåprissystemets avskaffande,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om möjligheten att under en övergångstid utöka glesbygdsområdet.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformningen av startstödet till jordbrukare,

Mot. 1989/90

Jo86

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändringen i jordskötsellagen.

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rådgivningsverksamheten till högt skuldsatta jordbruksföretagare.

Stockholm den 8 maj 1990

Bo Holmberg (s)

Sigrid Bolkéus (s)

Sten-Ove Sundström (s)

Mats Lindberg (s)

Nils-Olof Gustafsson (s)

Bo Finnkvist (s)